

Brief van de bisschoppen voor de priesters over het gemengde huwelijk

Christenen die gemengd huwen of gehuwd zijn verdienen een bijzondere pastorale zorg van de kerken die bij het huwelijk betrokken zijn. De groeiende oecumenische verhoudingen en het toenemend respect voor het geweten van beide partners geven aan deze pastorale zorg nieuwe mogelijkheden en stellen daaraan ook eigen eisen.

Op 18 maart 1966 heeft de H. Congregatie voor de geloofsleer een instructie gegeven over het gemengde huwelijk. Volgens deze instructie wordt van de niet-katholieke partner gevraagd te beloven, dat hij de katholieke partner vrij laat om naar zijn eigen geloofsovertuiging te leven en er zich niet tegen verzet, dat de katholieke partner zorgdraagt voor de katholieke doop en opvoeding van de kinderen.

Wanneer de niet-katholieke partner gewetensbezwaar heeft tegen die belofte die van hem wordt gevraagd, is de H. Stoel sindsdien bereid gebleken te dispensereren in het huwelijksbeletsel, wanneer de katholieke partner doet wat in zijn vermogen is voor de katholieke doop en opvoeding van de kinderen. Ook in geval van gewetensbezwaar tegen het sluiten van het gemengde huwelijk voor pastoor en twee getuigen bleek de H. Stoel bereid in deze vorm van huwelijksluiting te dispensereren.

Tijdens de bisschoppensynode in Rome zijn namens de Nederlandse bisschoppen verdergaande veranderingen bepleit in de kerkelijke wetgeving omtrent het gemengde huwelijk. Omdat wij echter reeds in de thans bestaande wetgeving aan gewetensbezwaarden kunnen tegemoet komen, vragen wij u elk verzoek om een gemengd huwelijk te kunnen sluiten aan ons voor te leggen. Wilt u er voor zorgen, dat bij de aanvraag wordt weergegeven wat ten aanzien van doop en opvoeding de bedoeling is van de huwelijkspartners, en wilt u melding maken van de omstandigheden die voor de dispensatie-aanvraag van belang zijn.

Wanneer de huwelijksluiting geschiedt in de viering van de Eucharistie en de niet-katholieke partner vraagt te mogen communiceren, zijn wij overeenkomstig het Decreet over het Oecumenisme van het Tweede Vaticaans Concilie, 21 nov. 1964, no. 8 ¹ en het Oecumenisch Directorium ter uitvoering van de decreten van het Tweede Vaticaans Concilie over oecumenische zaken, 14 met 1967, no. 55 ² bereid dit op verzoek toe te

---

¹ Deze innerlijke omkeer en heiligheid van leven, mits gepaard met persoonlijke en openbare smeekbeden voor de eenheid van de christenen, moet men beschouwen als de ziel van de gehele oecumenische beweging. Men kan dit terecht een geestelijk oecumenisme noemen.

Onder katholieken is het dan ook gebruikelijk dikwijls samen te komen om dat gebed voor de eenheid te bidden, dat onze Verlosser zelf in de vooravond van Zijn dood met aandrang tot Zijn Vader gericht heeft: 'Mogen zij allen een zijn' (Joh. 17, 21).

Bij sommige bijzondere gelegenheden, zoals bij gebedsoefeningen 'voor de eenheid' en op oecumenische bijeenkomsten is het geoorloofd en zelfs gewenst dat katholieken zich met hun gescheiden broeders in het gebed verenigen. Zulke gemeenschappelijke gebeden zijn werkelijk een zeer doeltreffend middel om de genade van eenheid te verkrijgen en vormen een authentiek bewijs van de banden die de katholieken nog steeds met hun gescheiden broeders verbinden: 'waar immers twee of drie verenigd zijn in Mijn naam, daar ben Ik in hun midden' (Mt. 18, 20). Maar het deelnemen aan elkaars heilige diensten mag niet beschouwd worden als een middel dat men zonder onderscheid kan aanwenden voor het herstel van de eenheid onder de christenen. Deze deelneming berust voornamelijk op twee beginselen: op het tot uitdrukking brengen van de eenheid der Kerk en op het deel hebben aan de genademiddelen. Als symbool van eenheid is zij meestal verboden, maar als middel tot genade verdient zij soms aanbeveling. Tenzij de bisschoppenconferentie overeenkomstig eigen statuten of de Heilige Stoel anders bepalen, valt de beslissing over de concrete toepassing in de praktijk onder het gezag van de plaatselijke bisschop, die met inachtneming van alle omstandigheden van tijd, plaats en personen een voorzichtig beleid moet voeren.

² De toediening van de sacramenten is een activiteit van de gemeenschap welke binnen de gemeenschap zelf wordt volbracht: het is een symbool van haar eenheid, eredienst en leven. Waar deze eenheid van geloof bij de sacramenten ontbreekt, wordt derhalve de deelneming van de gescheiden broeders samen met de katholieken verboden, vooral bij de sacramenten van de eucharistie, de biecht en de zalving der zieken. Daar de sacramenten zowel tekenen van eenheid als bronnen van genade zijn (vgl. decr. *over de katholieke deelname aan de oecumenische beweging* n. 8), kan de Kerk toch wegens voldoende redenen de nadering tot deze sacramenten aan een gescheiden broeder toestaan. Deze toegang tot de sacramenten kan veroorloofd worden in

staan, indien hij gedoopt is, zich verenigen kan met het geloof van de katholieke kerk dat in de Eucharistieviering wordt beleefd en indien hij in zijn eigen kerk toegang heeft tot de viering van het Avondmaal.

Wij verheugen ons over de verruimde dispensatiepraktijk, omdat deze de weg vrijmaakt voor een pastorale begeleiding van hen die gemengd gaan huwen of gehuwd zijn, die uitgaat van de gewetensovertuiging van beide partners en omdat zij de mogelijkheden voor een gezamenlijke pastorale zorg van de kerken, die bij het gemengde huwelijk betrokken zijn, verruimt. In ons land zal nog een officieel gesprek plaatsvinden tussen de kerken over het gemengde huwelijk zoals dat ook geschied is ten aanzien van de doop.

De bisschoppen van Nederland

Utrecht, februari 1968.

---

doodsgevaar of in dringende noodzaak (tijdens vervolging in de gevangenis), als de gescheiden broeder de bedienaar van zijn gemeenschap niet kan bereiken en uit eigen beweging aan de katholieke priester de sacramenten vraagt, mits hij een geloof in deze sacramenten belijdt dat in overeenstemming is met het geloof van de Kerk en de juiste gesteltenis bezit. In andere gevallen van dringende noodzaak moet de bisschop of de bisschoppen-conferentie beslissen. Een katholiek echter die in gelijke omstandigheden verkeert, kan deze sacramenten alleen maar vragen aan een geldig gewijd priester.